

Eventyr For Alle

A detailed black and white illustration of a fox's head, looking slightly to the right. The fox has a thick, bushy tail and a pointed ear. The illustration is positioned behind the title text.

Nissen hos kjøpmannen

H. C. Andersen

Nissen hos kjøpmannen

Det var en ordentlig student, han bodde på loftet og eide ingenting. Og det var en ordentlig kjøpmann, han bodde i stua og eide hele huset, og ham holdt nissen seg til, for hver juleaften fikk han her et fat med grøt med en stor klump smør i! Det kunne kjøpmannen gi, og nissen ble i butikken og det var svært lærerikt.

En kveld kom studenten inn av bakdøra for selv å kjøpe seg lys og ost. Han hadde ingen å sende, og derfor gikk han selv. Han fikk det han forlangte, han betalte det og det ble nikka «God kveld» av kjøpmannen og av madammen, og det var ei kone som kunne mere enn å nikke, hun hadde talegaver! – Og studenten nikka igjen, og ble så stående å lese på det papiret som var lagt rundt osten. Det var et papir revet ut av ei gammel bok som ikke burde rives i stykker, ei gammel bok full av poesi.

«Der ligger det mer av den!» sa kjøpmannen. «Jeg gav ei gammel kone noen kaffebønner for den. Hvis du gir meg åtte skilling kan du få resten!»

«Takk», sa studenten. «La meg få den istedenfor osten! Jeg kan spise smørbrødet bart! Det ville vært syndig om hele den boka skulle rives i stumper og stykker. Du er en prektig mann, en praktisk mann, men poesi forstår du deg ikke mere på enn ei bøtte!»

Og det var stygt sagt, spesielt mot bøtta, men kjøpmannen lo og studenten lo, det var jo sagt som i en slags spøk. Men nissen ergra seg at noen turde si slikt til en kjøpmann, som var husvert og solgte det beste smøret.

Da det ble natt, butikken stengte, og alle var til sengs utenom studenten, gikk nissen inn og tok madammens

snakketøy. Det brukte hun ikke når hun sov, og når han satte det på en hvilken som helst gjenstand i stua, så fikk den mål og mæle, og kunne tale sine tanker og følelser like godt som madammen. Men kun en av gangen kunne få det, og det var en velgjerning, for ellers hadde de jo snakka i munnen på hverandre.

Og nissen satte snakketøyet på bøtta, der hvor de gamle avisene lå: «Er det virkelig sant», spurte han, «at du ikke vet hva poesi er?»

«Jo, det vet jeg», sa bøtta. «Det er noe slikt som står på den nedre delen av avisene og klippes ut! Jeg skulle tro at jeg har mere av det inne i meg enn studenten, og jeg er kun ei stakkars bømme sammenligna med kjøpmannen!»

Og nissen satte snakketøyet på kaffekverna. Nei, skal si den gikk! Og han satte det på smørkrukka og pengeskuffa. – Alle var de av samme mening som bøtta, og det de fleste er enige om, det må man respektere.

«Nå skal studenten få!»

Og så gikk nissen ganske sakte via kjøkkentrappa og opp til loftet der hvor studenten bodde. Det var lys der inne, og nissen kikka gjennom nøkkelhullet og så at studenten leste i den fillete boka nedenfra. Men skal si det var lyst der inne! Det skinte en klar stråle ut av boka som ble til en stamme, til et mektig tre som løfta seg så høyt og bredte greinene sine vidt utover studenten. Hvert blad var så friskt og hver blomst var et vakkert pikehode, noen med øyne så mørke og strålende, andre så blå og forunderlig klare. Hver frukt var ei skinnende stjerne, og så sang og klang det vidunderlig vakkert!

Nei, slik en herlighet hadde den lille nissen aldri tenkt seg, og enda mindre sett eller fornemt. Og så ble han stående på tåpissene, kikka og kikka, til lyset der inne slukka.

Studenten blåste nok ut lampa si og gikk til sengs, men den lille nissen stod der allikevel, for sangen klang ennå så bløtt og vakkert, ei yndig vuggeviser for studenten som la seg til ro.

«Dette er enestående!» sa den lille nissen. «Det hadde jeg ikke venta! – Jeg tror at jeg vil bli hos studenten – !» – Og han tenkte – og tenkte fornuftig, og så sukka han: «Studenten har ingen grøt!» – og så gikk han – ja, så gikk han ned igjen til kjøpmannen; – og det var godt han kom, for bøtta hadde nesten helt brukt opp madammens snakketøy ved å fortelle det som var på den ene sida av alt det den hadde i seg, og nå var den akkurat i ferd med å snu seg for å gjøre det samme igjen fra den andre sida, da nissen kom og tok snakketøyet til madammen tilbake. Men hele

butikken, fra pengeskuffa til brennveden, hadde fra den tida samme mening som bøtta, og de akta den i så stor grad, og hadde så mye tillit til den, at når kjøpmannen i etterkant leste «Kunst- og teateranmeldelser» av «Tidsskriftet» sitt om kvelden, så trodde de at det kom fra bøtta.

Men den lille nissen satt ikke lenger rolig og lytta til den visdommen og forstanden som var der nede. Nei, så snart lyset skinte fra loftskammeret, så var det akkurat som om strålene var sterke ankertau som dro ham opp dit, og han måtte av sted og kikke inn av nøkkelhullet, og da bruste det om ham en storhet slik som den vi føler ved det rullende havet når Gud går hen over det i stormen, og han brast i gråt. Han visste ikke selv hvorfor han gråt, men det var noe så velsigna i denne gråten! – Så enestående vakkert det måtte være å sitte med studenten under det treet, men det kunne ikke skje, – han var tilfreds ved nøkkelhullet. Der stod han ennå på den kalde ganga, der høstvinden blåste ned fra loftsluka og det var så kalt, så kalt, men det følte den lille først når lyset ble slukka inne på takkammeret, og tonene døde hen for vinden. Hu! Da frøs han og krøyp ned igjen til den lune kroken sin. Det var komfortabelt og behagelig! – Og da julegrøten kom med en stor klump smør, – ja, så var kjøpmannen mester!

Men midt på natta våkna nissen av et fryktelig rabalder på vindusskoddene. Folk utenfor dundra på! Vekteren peip! En stor brann hadde brutt ut. Hele gata stod i lys lue! Var det her i huset eller hos naboen? Hvor? Det var forferdelig! Kjøpmannsmadammen ble så forfjamsa at hun tok gulløreringene sine ut av ørene og putta dem i lommene for å få redda noe, kjøpmannen løp etter obligasjonene sine, og tjenestejenta etter silkesjalet sitt, den hadde hun råd til. Alle ville redde det beste, og det ville også den lille nissen, og i et

par hopp var han opp trappa og inne hos studenten, som stod ganske rolig ved det åpne vinduet og så ut på ilden som var i naboens gård. Den lille nisse greip den vidunderlige boka på bordet, putta den i den røde lua si og holdt på den med begge hender. Husets beste skatt var frelst! Og så fór han av sted, helt ut på taket, helt opp på skorsteinen, og der satt han rett ovenfor, belyst av det brennende huset, og holdt med begge hender på den røde lua si, der hvor skatten lå. Nå kjente han sitt hjertelag, hvem han egentlig hørte til. Men da nå ilden var slukka og han ble rolig til sinns, – ja: «Jeg vil dele meg i mellom dem!» sa han. «For grøtens skyld kan jeg ikke bare kutte ut kjøpmannen!»

Og det var ganske menneskelig! – Vi andre går også til kjøpmannen – for grøtens skyld.

Ordforklaringer

- **snakketøy:** munnen, talegave. F.eks. "Hun har snakketøyet i orden"

Eventyr ForAlle.no

Les og hør kjente og ukjent eventyr,
gratis på norsk!

eventyrforalle.no

PATREON

| EventyrForAlle

Dansk kunsteventyr av Hans Christian Andersen (1805-1875).
(Offentlig eiendom - public domain)

Originaltittel: Nissen hos Spekhøkeren

Norsk oversettelse: Karl-Robert Rønning

Basert på den originale danske teksten: [Nissen hos Spekhøkeren \(1853\) \(kb.dk\)](http://nissen.hos.spekhokeren.kb.dk)
(Offentlig eiendom - public domain)

Dette verket er lisensiert under følgende Creative Commons lisens: Navngivelse-DeLPåSammeVilkår 4.0 Internasjonal. For å se en kopi av denne lisensen, besøk

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

Illustratør: Vilhelm Pedersen (1820-1859)

Kilde: [H. C. Andersens Eventyr og Historier. Andet Bind. Ottende Oplag, 1904 \(archive.org\)](http://h.c.andersens.eventyr.og.historier.andet.bind.ottende.oplag.1904.archive.org)

Dette arbeidet er fri for kjente opphavsrettsrestriksjoner.